

USA a zavedení tarifů na dovoz oceli a hliníku

Dopady nové vlny protekcionismu

Economics & Statistics

Duben 2018

Úvod

Již řadu měsíců se nad světovou ekonomikou vznáší riziko narůstajícího protekcionismu. Globalizace a rostoucí objem mezinárodního obchodu umožnily v posledních desetiletích specializaci zemí na výrobu zboží a poskytování služeb, kde mají komparativní výhodu, a zároveň pomohly vytáhnout miliony lidí v rozvíjejících se ekonomikách nad hranici chudoby. Nicméně v poslední době se jednání o dalším uvolnění bariér v globálním obchodu zadrhla. Někteří politici vnímají dopady globalizace jako nespravedlivé a přichází s návrhy opatření, které znovu vrací do hry umělé překážky mezinárodnímu obchodu.

Konkrétním příkladem je zavedení tarifů na dovoz oceli a hliníku do USA, které oznámil 1. března prezident Donald Trump. Využil k tomu zákona z roku 1962 (Section 232, Trade Expansion Act), který dovoluje použít tarify k zajištění dostatečných domácích výrobních kapacit z důvodu národní bezpečnosti. Dekret zavádějící tarify na [ocel](#) a [hliník](#) vstoupil v platnost v pátek 23. března.

Tarifům na ocel a hliník se dostalo širokého mediálního zájmu. V pozadí zůstaly [tarify na dovoz praček a solárních panelů](#) schválené prezidentem letos v lednu.

Oznámení o zavedení tarifů na ocel a hliník vyvolalo vlnu negativních reakcí v řadě zemí. Zřejmě nejráznější je hlas Evropské komise, která přišla se seznamem odvetných opatření. A problém eskalovala další výhrůžná vyjádření z americké strany.

Není to poprvé, co USA přichází s podobným krokem. V následujícím textu přinášíme odhady dopadu zavedení tarifů na dovoz oceli a hliníku v jednotlivých zemích a odvětvích. Dále jsme spočítali, jaké implikace by mělo případné zavedení cla či tarifu na dovoz automobilů z EU do USA.

Klíčové prvky mezinárodního obchodu

Instituce a mezinárodní dohody

Současné uspořádání světového obchodu je výsledkem více než sedmdesátiletého vývoje. První instituce začaly vznikat po druhé světové válce v reakci na Velkou hospodářskou krizi z 30. let, která byla významně prohloubena protekcionistickými opatřeními jednotlivých zemí.

Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)

Založena po druhé světové válce (1947). Striktně vzato se nejedná o instituci jako například Mezinárodní měnový fond, Světová banka či Banka pro obnovu a rozvoj. Jedná se o mnohostrannou dohodu signatářských zemí upravující podmínky mezinárodního obchodu. V roce 1947 se dohodlo 23 signatářských zemí zejména na snížení cel ve vzájemném obchodu. Nicméně dohoda na vytvoření zastřešující organizace (ITO) nebyla prosazena, a tak GATT fungovala dlouhá desetiletí jen jako mnohostranná dohoda signatářských zemí.

Signatáři GATT se domlouvají na podmínkách mezinárodního obchodu v rámci vyjednávacích kol. Od roku 1947 bylo dokončeno osm vyjednávacích kol:

1947 Ženevské kolo
1949 Ancey, Francie
1950–51 Torquay, Velká Británie
1956 Ženeva
1960–62 Dillonovo kolo
1964–67 Kennedyho kolo
1973–79 Tokijské kolo
1986–94 Uruguayské kolo
Více informací o GATT [zde](#).

Světová obchodní organizace (WTO)

Výsledkem Uruguayského kola bylo vytvoření zastřešující instituce Světové obchodní organizace (WTO). Oficiálně byla založena 1. 1. 1995. K 29. 7. 2016 sdružovala 164 zemí. Dalších 19 členů vede jednání o přístupu. Největší ekonomikou mimo WTO je momentálně Irán.

WTO stojí na 3 pilířích:

- Dohoda GATT o obchodu se zbožím,
- Dohoda GATS o obchodu se službami a
- Dohoda TRIPS pokrývající práva duševního vlastnictví.

Aktuálně běží Katarské kolo vyjednávání zahájené v roce 2001 v Doha. Hlavním cílem tohoto kola je zvýšit obrat světového obchodu a zlepšit postavení rozvojových zemí. Dodnes se nepodařilo dospět k dohodě zejména kvůli rozdílným požadavkům rozvinutých a rozvojových zemí. Hlavními spornými body jsou zemědělství a patentová ochrana zejména léků.

Více informací o WTO [zde](#) a [zde](#).

Neúspěch Katarského kola vyjednávání v rámci WTO vedl k zintenzivnění vyjednávání zón volného obchodu. Když selhaly snahy snížit cla, kvóty a další

bariéry v mezinárodním obchodu globálně, pokusily se některé země o kooperaci v rámci bloků zemí. Níže přinášíme seznam nejdůležitějších zón volného obchodu.

NAFTA (North American Free Trade Agreement)

Zóna volného obchodu mezi USA, Kanadou a Mexikem. Vytvořena byla 1. 1. 1994. Navazovala na zónu volného obchodu mezi USA a Kanadou vytvořenou 1. 1. 1989. V současnosti jsou ze strany administrativy prezidenta Trumpa vyvíjeny tlaky na renegotiaci této dohody kvůli jejímu údajnému negativnímu dopadu na obchodní bilanci USA s Kanadou a Mexikem. Více informací [zde](#).

CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement)

Jedná se o nově sjednanou zónu volného obchodu mezi EU a Kanadou. Prozatímně vešla v platnost 21. září 2017. Plně vejde v platnost až po ratifikaci všemi národními parlamenty v EU. Více informací [zde](#).

EFTA (European Free Trade Association, Evropské společenství volného obchodu)

Jedná se o zónu volného obchodu mezi nečlenskými zeměmi EU – Islandem, Lichtenštejnem, Norskem a Švýcarskem. Založena byla již v roce 1960. Zakládajícími členy byly Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Spojené království. Později se připojilo Finsko, Island a Lichtenštejn. Vstupem členů EFTA do EU resp. Evropského společenství skončilo jejich členství v EFTA. Všichni členové EFTA s výjimkou Švýcarska jsou zároveň členové Evropského hospodářského prostoru (EEA). Více informací o EFTA [zde](#).

Přehled cel a tarifů v USA a EU

Podle dat z WTO se jeví USA jako mírně otevřenější zahraničnímu obchodu než EU. USA uplatňují v obchodu se státy WTO průměrné clo (vážený průměr podle váhy jednotlivých položek v dovozu do USA) 2,4 % (3,8 % u zemědělských

EEA (European Economic Area, Evropský hospodářský prostor)

Zóna volného obchodu zajišťující pro členy EU a některé nečleny (Norsko, Island, Lichtenštejn) volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Účast Švýcarska v EEA odmítli občané v referendu. Švýcarsko si zajišťuje bezcelní přístup na trh EU prostřednictvím bilaterálních dohod s EU. V souvislosti s vystoupením Spojeného království z EU (Brexit) je možné, že i Spojené království opustí EEA.

TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership, Transatlantická dohoda o obchodu a investicích)

Je připravovaná zóna volného obchodu mezi USA a EU. Dohoda si kládla za cíl plně liberalizovat obchod a investice mezi EU a USA. Pokud by byla realizovaná, jednalo by se o bezkonkurenčně nejvýznamnější zónu volného obchodu na světě. Nicméně po nástupu administrativy Donalda Trumpa je její dokončení nepravděpodobné. Náhradou za TTIP je CETA díky níž mohou firmy z EU vyvážet bezcelně do USA přes Kanadu.

TPP (Trans-Pacific Partnership, Transpacifické partnerství)

Připravovaná zóna volného obchodu zahrnující pacifické státy Japonsko, Brunej, Malajsii, Vietnam, Singapur, Austrálii, Nový Zéland, Kanadu, Mexiko, Chile a Peru. Členem měly být i USA, ale prezident Trump svým prvním výnosem členství v TPP zrušil. Zbývající členové se rozhodli pokračovat i bez USA. Dohoda zatím není ratifikovaná. Jedním z cílů TPP je vytvořit tlak na čínskou ekonomiku a zónu volného obchodu RCEP, již je Čína členem.

výrobních, 2,3 % u nezemědělských výrobků). Oproti tomu EU uplatňuje průměrné clo 3,0 % (7,8 % u zemědělských výrobků, resp. 2,6 % u nezemědělských výrobků).

RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership)

Připravovaná zóna volného obchodu sdružující státy jihovýchodní Asie (ASEAN) a dalších šest ekonomik - Čínu, Jižní Koreu, Japonsko, Indii, Austrálii a Nový Zéland. Více informací [zde](#).

DCTA (Deep and Comprehensive Free Trade Area)

Zóna volného obchodu, která zajišťuje postsovětským ekonomikám Ukrajině, Moldávii a Gruzii přístup na trh EU.

Evropská celní unie a jednotný trh

Celní unie představuje vyšší formu ekonomické integrace než zóna volného obchodu. Členové celní unie nejenže umožňují bezcelní obchod v rámci unie, ale zároveň mají jednotný celní sazebník vůči třetím zemím. To zabraňuje třetím zemím, aby vyvážely do celní unie přes zemi s nejnižšími cly. Zároveň má celá celní unie vyšší vyjednávací sílu vůči třetím zemím, než kdyby každá země celní unie jednala sama za sebe. Nejznámější celní unií je Evropská celní unie (EUCU). Jejími členy je 28 členských zemí EU a Monako. EU má rovněž bilaterální dohody o celní unii s Tureckem, San Marinem a Andorou.

Ještě vyšší formou ekonomické integrace je jednotný trh. Po dosažení jednotného trhu by měly mít veškeré přeshraniční transakce v rámci jednotného trhu stejný charakter jako vnitrostátní transakce. Vytvoření vnitřního trhu vyžaduje i koordinaci daňových politik členů jednotného trhu, zejména sladění nepřímých daní, které mají největší vliv na fungování jednotného trhu. Nejbližší k vytvoření jednotného trhu je EU.

U kovů a nerostů uplatňují USA v průměru clo 1,7 %, zatímco EU v průměru 1,9 %. Do USA míří hodnotově 69,3 % kovů a minerálů bezcelně, zatímco do EU 67,6 %. U dopravních prostředků si USA účtují clo v průměru

3 %, z čehož 15,7 % (hodnotově) míří do USA bezcelně. EU si v průměru účtuje clo ve výši 4,1 %, přičemž bezcelně míří do EU 9,6 % dovozu v tomto odvětví.

Podobně ve vzájemném obchodu – americké firmy při vývozu čelí průměrnému váženému clu 4,7 %, zatímco evropské firmy čelí průměrnému

váženému clu 2,2 %. Do USA může mířit 45,6 % vývozu (podíl na celkové hodnotě vývozu) z EU bezcelně, zatímco do USA míří bezcelně 43,4 % vývozu z EU.

Globální trh s ocelí

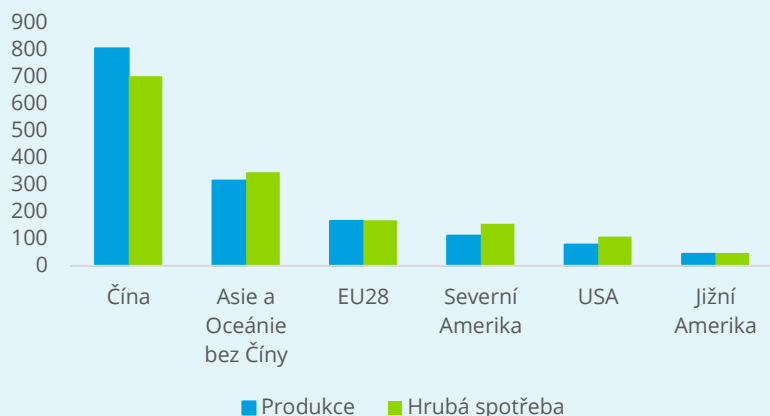
Celosvětová produkce oceli dosáhla v roce 2016 objemu 1 628 mil. tun. Téměř polovina byla vyrobena v Číně. Dalšími klíčovými producenty oceli jsou Japonsko, Indie, USA, Rusko, Jižní Korea a Německo. Ve firemním měřítku jsou největšími výrobci oceli ArcelorMittal, China Baowu Group, HBIS Group, NSSMC Group a POSCO.

Objem celosvětového obchodu s ocelí dosahuje zhruba třetiny objemu vyrobeného objemu této komodity. Největšími vývozci jsou Čína, Japonsko a Jižní Korea. Naopak největšími dovozci jsou USA, Německo, Jižní Korea a Itálie.

Předmětem kontroverze bývají čínské hutě, které vyrobí významně více oceli, než jsou potřeby čínské ekonomiky. Čína je tak světově nejvýznamnějším vývozcem oceli. Vrcholu dosáhla výroba oceli v Číně v letech 2013 a 2014 s objemem 822 mil. tun, poté mírně klesla na 808 mil. v roce 2016. Po určitou dobu nebyla část výrobních kapacit vykazována v oficiálních statistikách. Další významní producenti oceli (EU, USA) dlouhodobě volají po odstranění nadbytečných kapacit v Číně. Také je poukazováno na údajné dumpingové praktiky čínských hutí. Na tyto praktiky bylo poukazováno zejména při jednáních o možném statusu Číny jako tržní ekonomiky v rámci WTO.

Rozdíl mezi čínskou výrobou a čistou spotřebou se až do roku 2015 zvětšoval. V roce 2016 pak mírně poklesl. V roce 2009 činil rozdíl 2,7 mil. tun, v roce 2016 to již bylo 99,0 mil. tun. Spotřebu oceli v Číně limituje zpomalující hospodářský růst a postupná reorientace čínské ekonomiky od těžkého průmyslu a stavebnictví směrem ke zpracovatelskému průmyslu a high-tech odvětvím. V posledních pěti letech spotřeba oceli v Číně kolísá kolem 700 mil. tun. Světová ocelářská asociace předpovídá pro tento rok stagnaci spotřeby oceli v Číně.

Produkce a spotřeba oceli v roce 2015 (mil. tun)

Zdroj: Světová ocelářská asociace

Tarifny na dovoz oceli a hliníku do USA

Dopady liberalizace mezinárodního obchodu napříč zeměmi nejsou rovnoměrné. Větší expozice konkurenci může v některých zemích určitá odvětví dostat do potíží. Logickou reakcí je lobování za ochranná opatření. V politické rovině může být svůdné využít krátkodobé a snadno měřitelné přínosy ochranných opatření, zatímco

negativní dopady na ostatní odvětví a spotřebitele jsou hůře měřitelné a interpretovatelné. Takovým případem se stal trh s ocelí a hliníkem v USA. Nikoli poprvé. Podobné opatření použil v roce 2002 prezident George W. Bush. Na konci roku 2003 bylo ovšem opět zrušeno po tlaku Evropské unie a

negativním verdiktu WTO po stížnosti řady zemí.

Tentokrát se dovozní tarify týkají oceli, hliníku, praček a solárních panelů. V případě dovozu oceli a hliníku dostaly dočasnou výjimku Kanada a Mexiko. Celkem by mělo jít zhruba o 4,1 procenta z celkového dovozu do USA.

Trh s ocelí a hliníkem v USA

Ocel

USA spotřebovaly v roce 2016 102,6 mil. tun oceli a ocelových výrobků. Vrcholem spotřeby oceli byl rok 2014, kdy bylo spotřebováno 121,6 mil. tun, naopak v roce 2009 bylo kvůli globální ekonomické recesi spotřebováno jen 69,4 mil. tun. V roce 2016 vyprodukovaly USA 78,5 mil. tun oceli. Trend výroby oceli je spíše klesající. V roce 2007 bylo vyrobeno 98,1 mld. tun oceli. Extrémem byl rok 2009, kdy kvůli globální ekonomické recesi bylo vyrobeno jen 59,4 mld. tun. Nejvýznamnější výrobci oceli v USA jsou Nucor, Arcelor Mittal USA, U.S. Steel.

Ač USA ocel i vyváží (v roce 2017 byly 16. největší exportér) bilance v obchodu s ocelí je trvale v záporu a deficit má

spíše tendenci se zvětšovat. V roce 2009 pokrýval dovoz 14,4 % spotřeby oceli v USA. O sedm let později to však bylo již 23,5 % spotřeby.

Na celosvětové produkci se USA podílejí 4,8 %, na spotřebě pak 6,3 %. Celosvětová spotřeba dosáhla v roce 2016 objemu 1 630 mil. tun. Čistý dovoz do USA představuje 1,5 % celosvětové spotřeby oceli.

Hliník

Primární produkce hliníku v USA dosáhla v roce 2017 dle odhadů United States Geological Survey jen 740 tis. tun, v roce 2016 pak 841 tis. tun. Přitom v roce 2012 činila primární produkce 2,07 mil. tun. Úroveň produkce byla v roce 2017 nejnižší od roku 1951. Primární produkce

hliníku má tedy setrvale klesající tendenci. Kromě primární produkce je významná sekundární produkce z hliníkového šrotu, která za rok 2017 činila 3,7 mil. tun.

Spotřeba za rok 2017 dosáhla 5,98 mil. tun a má poslední roky rostoucí trend. V obchodu s hliníkem jsou USA v deficitu, když za rok 2017 dovezly 6,3 mil. tun hliníkové rudy a hliníkových výrobků, vyvezly jen 1,3 mil. tun. Deficit tedy činil 5 mil. tun. V obchodu se šrotem jsou USA naopak v přebytku, když vyvezly 1,5 mil. tun, naopak dovezly 0,73 mil. tun.

Nejvýznamnějšími exportéry hliníku do USA jsou Kanada (podíl na exportu 56 %), Rusko (8 %), Spojené arabské emiráty (7 %) a Čína (6 %).

Dopady poklesu poptávky po oceli a hliníku v USA

Analýza dopadů zavedení cel stojí na dokumentech konkretizujících zamýšlené dopady zavedení cel na dovoz oceli a hliníku do USA. Jedná se o výnos prezidenta Donalda Trumpa a dvě studie zkoumající efekty dovozu [oceli](#) a [hliníku](#) na národní bezpečnost USA, na jejichž základě padlo rozhodnutí o konečné výši cel.

Zmíněné studie doporučují plošné zavedení 24 % cla na dovoz oceli a 7,7 % cla na dovoz hliníku s cílem snížit dovoz o 36,9 % respektive o 13,3 %. Prezident

Donald Trump svým prohlášením nakonec zavedl clo na dovoz oceli ve výši 25 % a 10 % clo na dovoz hliníku. Při předpokladu lineárního vztahu mezi výší cel a poklesem dovozu by mělo toto opatření snížit dovoz oceli o 38,5 % a dovoz hliníku o 17,2 %.

Dalším vstupem do naší analýzy jsou detailní údaje o objemu dovozu oceli a hliníku do USA. Objem dovozu byl spočítán jako součet objemů pro jednotlivé výrobky, které jsou specifikovány v prezidentském výnosu.

Vynásobením odhadnutých procentuálních poklesů dovozu oceli a hliníku s objemem dovozu z jednotlivých zemí jsme dopočetli pokles poptávky po výstupu odvětví výroby základních kovů v zemích, na které byla cla uvalena. Výjimku dostala Kanada a Mexiko, na které se zvýšení cel nevztahuje. U ostatních zemí předpokládáme procentuálně stejný pokles exportů.

Ke kvantifikaci dopadu zavedení tarifů na dovoz oceli a hliníku do USA jsme použili globální input-output tabulky pokrývající

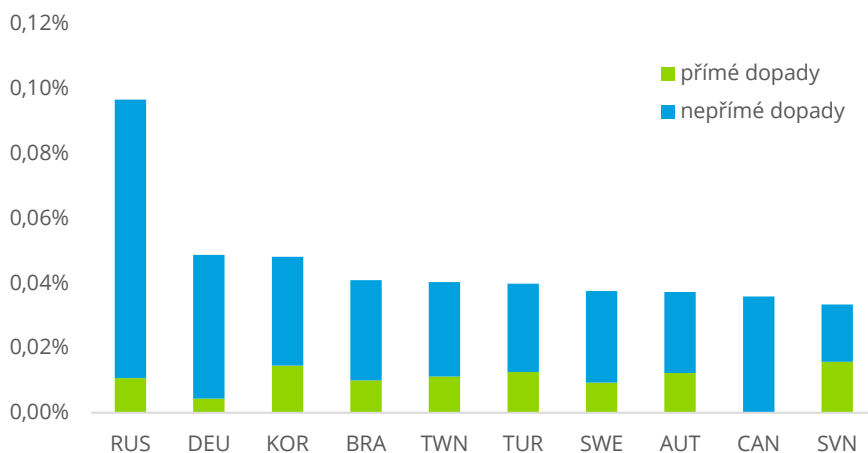
43 zemí a v každé z nich 56 odvětví ekonomiky. Touto metodou lze postihnout nejen přímé dopady poklesu poptávky po dovozu oceli do USA, ale také nepřímé dopady prostřednictvím vazeb ve výrobním řetězci napříč sektory i zeměmi.

Globální dopady

Z výsledků je patrné, že zavedením tarifu na dovoz oceli budou nejvýrazněji zasaženy země, které jsou hlavními výrobci oceli. V absolutním měřítku ponесou největší ztráty hutě v Německu a Koreji. V relaci k HDP bude ovšem nejvíce postiženo Rusko, kde kromě hutí pocítí negativní dopady také těžební průmysl.

USA usilují zavedením tarifů o pokles dovozu oceli o 13 mil. tun. Toto množství představuje 0,8 % celosvětové produkce oceli a 2,7 % z celkového objemu exportované oceli. Pokud se budou snažit výrobci oceli uplatnit výpadek dovozu do USA na jiných trzích, mohlo by to mít mírně negativní vliv na ceny této komodity.

Dopady zavedení cla na dovoz oceli na úrovni států (% HDP)

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, IMF, Eurostat, analýza Deloitte

Dopady zavedení cla na dovoz oceli na úrovni odvětví – svět (mld. USD)

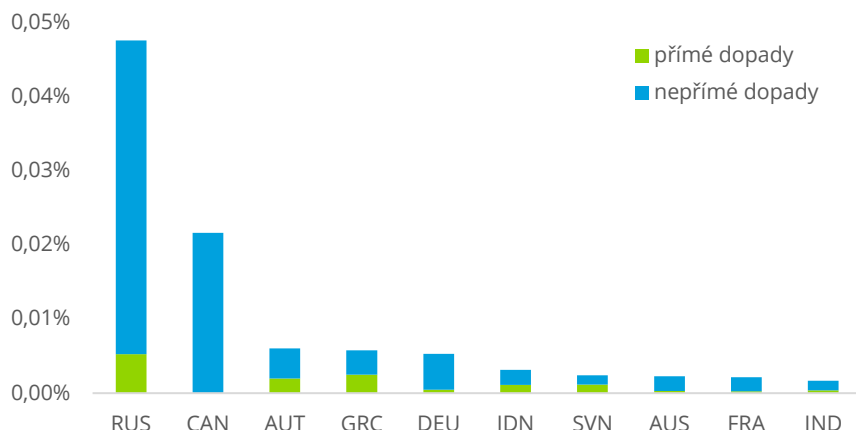
ZEMĚ	ODVĚTVÍ	PRODUKCE			PŘIDANÁ HODNOTA		
		Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad	Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad
DEU	Výroba základních kovů	1,70	0,59	1,11	0,36	0,13	0,24
KOR	Výroba základních kovů	1,68	1,07	0,61	0,35	0,22	0,13
RUS	Výroba základních kovů	1,42	0,55	0,87	0,40	0,16	0,25
JPN	Výroba základních kovů	1,37	0,64	0,73	0,23	0,11	0,12
BRA	Výroba základních kovů	1,22	0,94	0,27	0,27	0,21	0,06
TWN	Výroba základních kovů	0,88	0,49	0,39	0,12	0,06	0,05
CHN	Výroba základních kovů	0,82	0,39	0,43	0,13	0,06	0,07
TUR	Výroba základních kovů	0,60	0,46	0,14	0,14	0,11	0,03
ITA	Výroba základních kovů	0,55	0,28	0,27	0,07	0,04	0,03
RUS	Těžba a dobývání	0,50	0,00	0,50	0,32	0,00	0,32

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, analýza Deloitte

V případě tarifů na dovoz hliníku do USA opět ponese největší ztráty Rusko, kde vedle samotné výroby hliníku pocítí negativní dopady řada dalších odvětví.

Zajímavé je, že ačkoli se na Kanadu tarify nevztahují, ponese druhé největší ztráty měřeno podílem na HDP. V jejím případě jsou sice přímé dopady nulové, důležitou roli ovšem hrají nepřímé dopady.

Z hlediska dopadu na cenu hliníku mimo USA je důležité, že předpokládaný pokles dovozu do USA představuje 0,5 % celosvětové produkce tohoto kovu. Případný tlak na pokles ceny by tedy měl být nižší než v případě oceli.

Dopady zavedení cla na dovoz hliníku na úrovni států (% HDP)

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, IMF, Eurostat, analýza Deloitte

Dopady zavedení cla na dovoz hliníku na úrovni odvětví – svět (mld. USD)

ZEMĚ	ODVĚTVÍ	PRODUKCE			PŘIDANÁ HODNOTA		
		Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad	Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad
RUS	Výroba základních kovů	0,70	0,27	0,43	0,20	0,08	0,12
CHN	Výroba základních kovů	0,64	0,30	0,34	0,10	0,05	0,05
CAN	Výroba základních kovů	0,25	0,00	0,25	0,10	0,00	0,10
RUS	Těžba a dobývání	0,24	0,00	0,24	0,16	0,00	0,16
CHN	Těžba a dobývání	0,19	0,00	0,19	0,09	0,00	0,09
DEU	Výroba základních kovů	0,18	0,06	0,12	0,04	0,01	0,03
RUS	Velkoobchod a maloobchod	0,15	0,00	0,15	0,09	0,00	0,09
CAN	Těžba a dobývání	0,14	0,00	0,14	0,10	0,00	0,10
CHN	Výroba elektřiny, plynu a tepla	0,10	0,00	0,10	0,02	0,00	0,02
RUS	Koks a ropné produkty	0,09	0,00	0,09	0,03	0,00	0,03

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, analýza Deloitte

Dopad na Českou republiku

V České republice pocítí zavedení cel zdaleka nejvíce odvětví výroby základních kovů. Níže uvedená tabulka obsahuje součet efektů pro obě zavedená cla. Efekt snížené poptávky po českém

vývozu hliníku je však dominován poklesem poptávky po české oceli. Podíl oceli na celkovém efektu představuje 98 %. Ostatní odvětví české ekonomiky budou zasažena řádově méně.

Na úrovni celé ekonomiky dosahuje celkový dopad na produkci 3,6 mld. korun a na přidanou hodnotu necelou jednu miliardu. Po přepočtu na HDP se však jedná pouze o 0,02 % HDP.

Dopady zavedení cla na dovoz oceli a hliníku na úrovni odvětví v České republice (mil. CZK)

ODVĚTVÍ	PRODUKCE			PŘIDANÁ HODNOTA		
	Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad	Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad
Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů	2 042	1 663	379	412	335	76
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	183	0	183	82	0	82
Zásobování vodou; činnosti související s odpady	174	0	174	60	0	60
Výroba kovových konstrukcí, výrobků, kromě strojů a zařízení	165	0	165	55	0	55
Doprava a skladování	143	0	143	54	0	54
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla	107	0	107	39	0	39
Těžba a dobývání	95	0	95	39	0	39
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	66	0	66	3	0	3
Profesní, vědecké a technické činnosti	64	0	64	25	0	25
Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů, návěsů	53	0	53	10	0	10
Zpracování dřeva, vyr. dřev. a příb. výrobků	45	0	45	12	0	12
Peněžnictví a pojištnictví	45	0	45	26	0	26
Stavebnictví	43	0	43	13	0	13
Výroba strojů a zařízení j. n.	40	0	40	12	0	12
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	36	0	36	13	0	13
Výroba chemických látek a chemických přípravků	34	0	34	7	0	7
Činnosti v oblasti nemovitostí	33	0	33	17	0	17
Administrativní a podpůrné činnosti	31	0	31	11	0	11
Výroba pryžových a plastových výrobků	31	0	31	9	0	9
Výroba elektrických zařízení	29	0	29	9	0	9
Informační a komunikační činnosti	23	0	23	13	0	13
Zemědělství, lesnictví, rybářství	23	0	23	10	0	10
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	19	0	19	13	0	13
Opravy a instalace strojů a zařízení	17	0	17	7	0	7
Výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků	12	0	12	3	0	3
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů	11	0	11	2	0	2
Výroba papíru a výrobků z papíru	7	0	7	2	0	2
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	6	0	6	3	0	3
Ubytování, stravování a pohostinství	6	0	6	3	0	3
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	6	0	6	2	0	2
Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	5	0	5	2	0	2
Výroba nábytku a ostatní zpracovatelský průmysl	5	0	5	2	0	2
Výroba textilií, oděvů, usní a souvisejících výrobků	3	0	3	1	0	1
Vzdělávání	3	0	3	2	0	2
Zdravotní a sociální péče	1	0	1	1	0	1
Výroba základních farmaceutických výrobků	1	0	1	0	0	0
Činnosti domácností	0	0	0	0	0	0
Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0	0	0	0	0	0
Celkem	3 605	1 663	1 943	973	335	638

Riziko odvetných opatření

Přehled uvažovaných cel EU na dovoz z USA

Případ amerických tarifů na dovoz oceli a hliníku se nejspíše opět stane předmětem stížnosti řady zemí u WTO. Nicméně Evropská komise se rozhodla zesílit tlak na USA výhrůžkou zavedení cel na dovoz vybraných komodit a výrobků.

Podobný postup Evropská unie použila v roce 2002. Tehdy byly na seznamu například pomeranče, motocykly nebo automobily. Výběr cílil na státy s produkcí zvoleného zboží, které zároveň byly klíčové pro příští prezidentské volby.

Podobně je to mu i nyní. Seznam zboží, na jehož dovoz z USA by mohlo být uvaleno clo jako odvěta, čítá několik stovek položek a logicky zejména ocel a hliník, ale také nákladní automobily, motocykly, oblečení, obuv, bourbon whiskey, tabák, make-up, pomerančový džus nebo brusinky. Celý seznam je [zde](#).

Hrozba cel na dovoz automobilů z EU do USA

Administrativa prezidenta USA Donalda Trumpa již delší dobu uvažuje o zvýšení cel na dovoz automobilů z EU. Konkrétně se objevila úvaha o 35 % clu na dovoz automobilů do USA. Zvýšení cel na dovoz vozů z USA by se tak mohlo stát druhou fází obchodní války mezi EU a USA.

Obchod s automobily se podílí 10 % na celkové obchodní výměně mezi EU a USA. USA je nejvýznamnější exportní trh pro EU.

Podle Evropské asociace výrobců automobilů míří do USA 20,4 % aut

vyvážených z EU, hodnotově pak 29,3 %. Naopak pro americké automobilky je EU třetí nejvýznamnější exportní trh. Hodnotově představuje 15,4 % vývozu amerických automobilek.

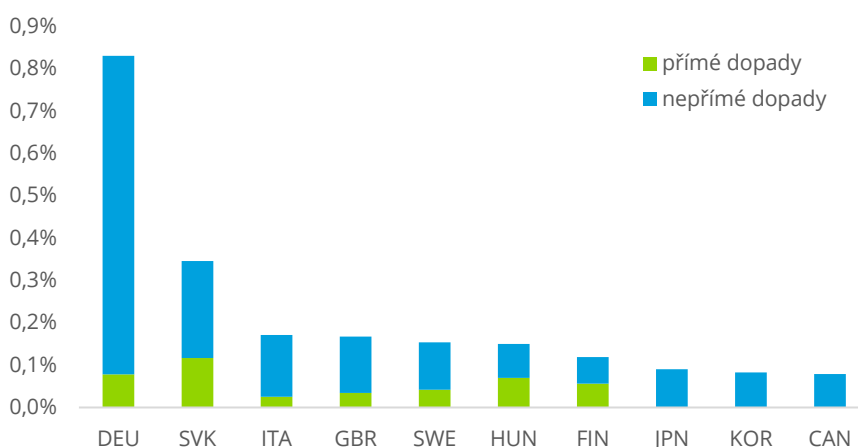
Globální dopady

Ke kvantifikaci potenciálního zavedení cla na dovoz automobilů z EU do USA jsme opět použili analýzu globálních input-output tabulek. Přepokládáme 35 % nárůst ceny automobilů dovážených z EU na trhu USA a jednotkově elastickou poptávku po tomto dovozu.

Asi není nijak překvapivé, že nejcitelněji by takový krok zasáhl Německo, kde by pokles vývozu automobilů do USA snížil HDP o více než 0,8 %. Detailní pohled odhaluje, že kromě samotné výroby automobilů by byla zasažena celá řada dalších odvětví německé ekonomiky.

Nezanedbatelný dopad by americké clo na automobily mělo také na Slovensko, kde by přímý dopad v relaci k HDP byl dokonce nejvyšší ze všech zemí.

Dopady zavedení cla na automobily na úrovni států (% HDP)

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, IMF, Eurostat, analýza Deloitte

Dopady zavedení cla na automobily na úrovni odvětví – svět (mld. USD)

ZEMĚ	ODVĚTVÍ	PRODUKCE			PŘIDANÁ HODNOTA		
		Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad	Celkový dopad	Přímý dopad	Nepřímý dopad
DE	Výroba motorových vozidel	22,15	7,19	14,96	6,98	2,26	4,71
DE	Výroba strojů a zařízení	4,60	0,00	4,60	1,80	0,00	1,80
DE	Výroba základních kovů	4,34	0,00	4,34	0,93	0,00	0,93
GB	Výroba motorových vozidel	3,71	3,06	0,65	0,85	0,70	0,15
DE	Výroba kovových výrobků	3,13	0,00	3,13	1,33	0,00	1,33
DE	Pryžové a plastové výrobky	2,60	0,00	2,60	0,94	0,00	0,94
JP	Výroba motorových vozidel	2,60	0,00	2,60	0,67	0,00	0,67
DE	Výroba elektrických zařízení	2,36	0,00	2,36	0,99	0,00	0,99
IT	Výroba motorových vozidel	2,31	1,73	0,58	0,51	0,38	0,13
DE	Velkoobchod, maloobchod	2,22	0,00	2,22	1,28	0,00	1,28

Zdroj: WIOT, U.S. Census Bureau, analýza Deloitte

Dopad na Českou republiku

Přímý dopad případného uvalení cla na dovoz osobních automobilů z EU do USA by byl v případě České republiky minimální. V roce 2017 bylo vyvezeno z ČR do USA pouze 36 automobilů v celkové hodnotě 34 mil. korun. Na žebříčku zemí podle vývozu automobilů z ČR figurují USA až na 67. místě.

Negativní přímý dopad by při předpokládaném clu dosáhl 12,7 mil. korun v hodnotě produkce, resp. 2,4 mil. korun na úrovni přidané hodnoty. Nepřímý negativní dopad, tj. prostřednictvím dodávek dílů pro zahraniční výrobce automobilů dodávajících na trh v USA a všech dalších vazeb české ekonomiky s produkcí

automobilů pro americký trh, by dosáhl 18,5 mil. korun na úrovni produkce, resp. 5,5 mil. korun v přidané hodnotě.

Celkový negativní dopad by tedy činil 31,2 mil. korun v hodnotě produkce a 7,9 mil. korun na úrovni přidané hodnoty.

Shrnutí

Hrozba návratu protekcionismu visí nad světovou ekonomikou již delší dobu. Aktuálně se zhmotnila zavedením tarifů na dovoz oceli, hliníku, praček a solárních panelů do USA. Pokud by došlo na sérii odvetných opatření, ocitla by se světová ekonomika na prahu obchodní války. A ty nemají vítěze, jen poražené.

V této studii jsme kvantifikovali dopady zaváděných cel na dovoz hliníku a oceli do USA i možného zavedení cla na dovoz aut z EU. K výpočtu jsme použili analýzu input-output tabulek.

Předpokládali jsme, že uvalením cel na ocel a hliník dojde ke snížení dovozu do USA v takové míře, v jaké to předpokládají dopadové studie k prezidentským výnosům zavádějícím cla. Tento pokles dovozu byl vstupem do naší analýzy.

U kvantifikace dopadů případného zavedení cla na dovoz automobilů z EU

jsme předpokládali sazbu cla 35 % a snížení dovozu automobilů z EU o 35 %.

Clu na ocel a hliník prostřednictvím přímého efektu sníží globální HDP o 1,7 mld. dolarů. Kvůli vazbám výrobců oceli a hliníku na ostatní odvětví v různých zemích světa ovšem dosáhnou celkové dopady 14 mld. dolarů (0,02 % globálního HDP).

Zavedení cel na ocel a hliník nejvíce zasáhne Rusko a jeho ekonomiku. Clu by zasáhla také další významné producenty oceli a hliníku: Jižní Koreu, Brazílii a Austrálii. Z evropských zemí nová cla postihnou zejména Německo.

Česká republika dopadům zavedení cel na ocel a hliník také neunikne. Celkový negativní dopad na produkci vychází na 3,6 mld. korun a na úrovni přidané hodnoty zhruba 970 mil. korun, tj. o 0,02 % HDP.

Větší hrozbou pro globální ekonomiku, a zejména EU, by bylo případné zavedení cel na dovoz automobilů z EU do USA. Celkové negativní dopady by v tomto případě dosáhly 107 mld. dolarů na úrovni produkce, resp. 39 mld. dolarů na úrovni přidané hodnoty (0,05 % globálního HDP).

Nejcitelněji by clo na automobily zasáhlo Německo, kde by pokles vývozu do USA snížil HDP o více než 0,8 %. Nezanedbatelný by byl také dopad na Slovensko, kde by přímý vliv v relaci k HDP byl dokonce nejvyšší ze všech zemí.

Možná je to překvapivé, ale českou ekonomiku by americké clo na automobily zasáhlo minimálně. Přímý vývoz automobilů do USA je minimální, šlo by především o nepřímé dopady. Celkový negativní dopad by tedy činil 31,2 mil. korun v hodnotě produkce a 7,9 mil. korun na úrovni přidané hodnoty.

Autoři analýzy

David Marek

dmarek@deloittece.com

+420 606 656 599

Petr Němec

pnemec@deloittece.com

+420 605 277 240

Václav Franče

vfrance@deloittece.com

+420 608 233 624

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), síť jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejich členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Více informací o naší globální síti členských firem je uvedeno na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 245 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí Facebook, LinkedIn či Twitter.

Společnost Deloitte ve střední Evropě je regionální organizací subjektů sdružených ve společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, která je členskou firmou sdružení Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve střední Evropě. Odborné služby poskytují dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, které jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty. Dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited patří ve středoevropském regionu k předním firmám poskytujícím služby prostřednictvím více než 6 000 zaměstnanců ze 44 pracovišť v 18 zemích.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejich členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.